

תזכיר חוק יסוד ותזכיר חוק

א. שם חוק היסוד המוצע והחוק המוצע

חוק יסוד : השפיטה (תיקון – הרכב הוועדה לבחירת שופטים)

חוק בתי המשפט (תיקון – חברי הוועדה לבחירת שופטים), התשס"ז-2007

ב. מטרת חוק היסוד המוצע

הצעה זו נועדה לשנות את הרכב הוועדה לבחירת שופטים, על מנת להרחיב את מגוון הדעות המיוצגות בוועדה. לפי חוק היסוד הקיים, כל נציגי הרשות השופטת בוועדה הם שופטים של בית המשפט העליון. כיוון שהוועדה בוחרת את השופטים המכהנים בכל ערכאות השיפוט, יש מקום לקבוע כי בין השופטים חברי הוועדה יהיו שופטים גם מערכאות אחרות. על פי המוצע, שניים משלושת נציגי הרשות השופטת יהיו שופטים שכיהנו בבית המשפט המחוזי. כיוון ששופטים מכהנים של בית המשפט המחוזי עשויים להיות בעצמם מועמדים לכהונה בבית המשפט העליון, מוצע כי שני חברי ועדה אלה יהיו שופטים שפרשו מכס השיפוט.

כמו כן, מוצע שהוועדה שתדון בבחירת שופטים לבית המשפט העליון תהיה בהרכב רחב יותר, ויכהנו בה, בנוסף לתשעת חברי הוועדה שתפקידם לבחור את השופטים לערכאות האחרות, גם חבר כנסת נוסף ואיש אקדמיה בכיר. לנוכח תפקידו הייחודי של בית המשפט העליון, ובמיוחד לאור סמכות הביקורת החוקתית על חוקים שחוקקה הכנסת, בהתאם למוצע בתזכיר חוק יסוד : השפיטה (ביקורת שיפוטית על תוקפם של חוקים), אשר הופץ לאחרונה, נדרשת מעורבות ציבורית רחבה יותר בבחירת שופטי בית המשפט העליון.

ג. עיקרי חוק היסוד המוצע

1. מוצע כי בוועדה לבחירת שופטים, במקום שלושה שופטים של בית המשפט העליון, ובהם נשיא בית המשפט, יכהנו נשיא בית המשפט העליון וכן שני שופטים בדימוס של בית המשפט המחוזי.
2. מוצע לקבוע, כי בין שני חברי הכנסת המכהנים בוועדה, יהיה אחד לפחות חבר בסיעה מסיעות האופוזיציה.
3. מוצע להוסיף לוועדה לבחירת שופטים, כאשר היא דנה בבחירת שופט של בית המשפט העליון, את יו"ר ועדת חוקה, חוק ומשפט של הכנסת (ואם הוא חבר קבוע בוועדה, ח"כ אחר שתבחר ועדת החוקה), וכן פרופסור מן המניין במוסד להשכלה גבוהה, שייבחר בידי הנשיאים של האוניברסיטאות בישראל.

4. מוצע לתקן גם את חוק בתי המשפט, כך שתקופת הכהונה בוועדה של השופטים בדימוס של בית המשפט המחוזי ושל איש האקדמיה תהיה בת ארבע שנים, ולא ניתן יהיה להאריכה. במקביל, תקופת הכהונה של חברי לשכת עורכי הדין בוועדה תהיה אף היא בת ארבע שנים.

5. על פי הוראת המעבר המוצעת, שופטי בית המשפט העליון המכהנים בוועדה במועד תחילת החוק ימשיכו לכהן עד תום תקופת כהונתם בוועדה, העומדת על שלוש שנים, ועם סיום תקופת כהונה זו, ימונו שופטים בדימוס של בית המשפט המחוזי. גם חברי הכנסת המכהנים בוועדה ימשיכו לכהן עד תום תקופת כהונתה של הכנסת, אף אם שניהם חברים בסיעות הקואליציה.

ד. השפעת החוק המוצע על תקציב המדינה ועל התקן המינהלי

אין השפעה.

ה. השפעת ההצעה על החוק הקיים

יתוקנו סעיף 4 לחוק-יסוד: השפיטה וסעיף 6 לחוק בתי המשפט [נוסח משולב], התשמ"ד-1984.

ו. להלן נוסח חוק היסוד המוצע ונוסח החוק המוצע:

הצעת חוק-יסוד: השפיטה (תיקון – הרכב הוועדה לבחירת שופטים)

תיקון סעיף 4

1. בחוק-יסוד: השפיטה¹ (להלן – חוק היסוד) בסעיף 4 -

(1) בסעיף קטן (ב), במקום "שני שופטים אחרים של בית המשפט העליון שיבחר חבר שופטיו" יבוא "שני שופטים בדימוס של בית המשפט המחוזי, שייבחרו בידי הנשיאים של בתי המשפט המחוזיים", ואחרי "שני חברי הכנסת שתבחר הכנסת" יבוא "אחד מהם לפחות חבר, במועד הבחירה, בסיעה שאינה צד להסכם המחייב תמיכה בממשלה".

(2) אחרי סעיף קטן (ב) יבוא -

"(ב1) בדונה בבחירת שופט לכהונה בבית המשפט העליון, תהיה הוועדה של אחד-עשר חברים, והם - החברים המנויים בסעיף קטן (ב), וכן -

(1) יושב-ראש ועדת החוקה, חוק ומשפט של הכנסת, ואם היה היושב-ראש חבר מכוח סעיף קטן (ב) - חבר כנסת אחר שתבחר ועדת החוקה, חוק ומשפט;

(2) איש אקדמיה, המכהן כפרופסור מן המניין במוסד מוכר להשכלה גבוהה בישראל, שייבחר בידי הנשיאים של המוסדות המוכרים להשכלה גבוהה המוסמכים להעניק תואר שלישי."

(3) בסעיף קטן (ג), אחרי "משבעה" יבוא "ולגבי ועדה כאמור בסעיף קטן (ב1) - כל עוד לא פחת מתשעה".

2. תחילה והוראת מעבר (א) תחילתו של חוק-יסוד זה שלושים ימים מיום פרסומו (להלן – יום התחילה).

(ב) החברים המכהנים בוועדה לבחירת שופטים ביום התחילה ימשיכו לכהן בה עד תום תקופת כהונתם בוועדה; הסתיימה תקופת כהונתו בוועדה של שופט של בית המשפט העליון, שנבחר בידי חבר שופטיו, לפי סעיף 4(ב) לחוק היסוד, כנוסחו ערב יום התחילה, ימונה במקומו שופט בדימוס של בית המשפט המחוזי לפי סעיף 4(ב) לחוק היסוד, כנוסחו בסעיף 1 לחוק יסוד זה.

¹ ס"ח התשמ"ד, עמ' 78.

הצעת חוק בתי המשפט (תיקון – חברי הוועדה לבחירת שופטים), התשס"ז-2007

תיקון סעיף 6

1. בחוק בתי המשפט [נוסח משולב], התשמ"ד-1984¹ (להלן – החוק העיקרי), בסעיף 6 -

(1) בפסקה (2), במקום "שלוש שנים" יבוא "ארבע שנים";

(2) במקום פסקה (3) יבוא:

"(3) שני השופטים בדימוס של בית המשפט המחוזי ואיש האקדמיה יכהנו תקופה של ארבע שנים, ואין לשוב ולמנותם אלא אם כן עברו ארבע שנים מתום תקופת כהונתם הקודמת;"

תחולה

2. הוראות סעיף 6 לחוק העיקרי, כנוסחו בסעיף 1 לחוק זה, יחולו לגבי חברי הוועדה לבחירת שופטים שייבחרו אחרי תחילתו של חוק-יסוד: השפיטה (תיקון – הרכב הוועדה לבחירת שופטים).

---

¹ ס"ח התשמ"ד, עמ' 198.